

# SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inzerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

## Prodiranje v Črnogoro.

### Napad naših letalcev na Meduo.

Cetinje, 5. januarja.

Dne 3. t. m. je vrglo 5 avstrijskih aeroplanov 17 bomb velikega kalibra na Sv. Ivan Meduvanski. Bombe niso napravile nobene škode.

### Bombe na Lovčen in na Cetinje.

Cetinje, 6. januarja.

Avstro-ogrski aeroplani so razvijali posebno delavnost ter so vrgli številne bombe na naše pozicije na Lovčenu ter 3 bombe na Cetinje, ne da bi dosegli kak uspeh.

### Uspešno prodiranje proti Črnogorcem.

Dunaj, 7. januarja.

Po silnih bojih so čete generala von Kövesa vrgle Črnogorce pri Mojkovcu, ob kolenu Tare, pri Godusi severno od Beran in iz njihovih pozicij, zapadno od Rožaja, in na pol pota med Pečjo in Plavom. Naše prve čete stoje 10 kilometrov od Beran.

Dunaj, 9. januarja.

Severovzhodno od Beran so se Črnogorci iznova ustavili. Od njih zasedene vrhove smo naskočili ter pri tem vplenili en top. Ob Tari praske. Ob hercegovinski meji in v pokrajini Boke Kotorske stoje naše čete v boju proti črnogorskim pozicijam.

### Prodiranje proti Beranam.

Dunaj, 10. januarja.

Naše prodi Beranom prodirajoče kolone so vrgle Črnogorce zopet z več vrhov ter dospele do Bioče. Severno od kraja je vzhodni breg Lima očiščen sovražnika. Čete, ki morajo na višinah gaziti na 1 meter globok sneg, se izborno izkazujejo. Ob Tari delovanje artiljerije in praske.

**Lovčen zavzet. — Velik plen na Lovčenu. — Črnogorci pognani iz Beran.**

Dunaj, 11. januarja.

Lovčen je zavzet. V tridnevni boj je naša hrabra pehota sijajno delujoč s težko artiljerijo in

Nj. Vel. vojno mornarico zlomila ljut odpor sovražnika in velikanske težkoče zimske bojne pokrajine, ki se dviga kakor zid 1700 metrov iz morja in je bil že leta pripravljen za obrambo. 26 topov, med njimi 2 topa kalibra 12 cm, moderni možnarji kalibra 25 cm in 2 možnarja kalibra 24 cm, ter municija, živila in obleke so plen. Del topov je nepoškodovan ter ga rabimo proti sovražniku.

Na severovzhodu Črne gore smo vrgli sovražnika, ki se je včeraj še tik pred Beranami ustavljal. Kraj in dominirajoče višine jugozapadno od tega kraja so v naši posesti. Hitri pomoči se je posrečilo rešiti goreči most čez Lim v Beranah pred popolnim uničenjem.

Pri Peči smo zopet izkopali 13 srbskih topov in mnogo municije.

### Naši na Lovčenu.

Osvojitev Lovčena je čin najodličnejše hrabrosti in vztrajnosti naših čet. Neposredno iz morja ob Boki Kotski se dviga skoraj 1800 m visoko ogromna gora, ki je igrala politično in vojaško že tolikokrat važno vlogo. Lovčen je bil pravi reprezentant neodvisne in nedostopne Črne gore, branik te male deželice proti mogočnemu sosedu, na videz skoraj nevarna naravna trdnjava obvladujoča Boko kotorsko in za Puljem najvažnejše vojno pristanišče avstrijske mornarice. Koliko črnila se je svoj čas popisala radi Lovčena, zlasti v Italiji! Lovčen je bil noli de tangere zapadnih držav in kdor je hotel čez noč razburiti italijansko javnost proti avstrijski zaveznici, temu je bilo treba le razglasiti, da se namerava Avstrija z lepim ali z grdim polastiti Lovčena. Še leta 1913. je tak lovcenska afera cele tedne razburjala evropsko javnost. Dogodki so pokazali, da je Lovčen za samostojnost Črne gore res velikanske važnosti, pokazali pa so tudi, da se je nevarnost tega črnogorskega orlega gnezda za našo Boko znatno pretiravala. Takoj od začetka vojne so Črnogorci z velikimi lovčenskimi topovi obstreljevali kotorske utrdbe, pred Boko jim je pomagala močna francoska flotilja — toda cela afera se je končala brez vsakega učinka in uspeha. Tudi pozneje niso čr-

nogorski topovi na Lovčenu napravili našim pozicijam v Boki nikake škode, pač pa so topovi naših ladij marsikatero baterijo visoko na gori razbili. V pravilni ocenitvi važnosti pozicij na Lovčenu pa se je naše vrhovno vodstvo po končanih operacijah v Srbiji odločilo izvršiti težavno in zlasti v zimskem času gotovo velikansko podjetje odločilnega napada na branik Črne gore. Med tem, ko so močne naše sile udarile na severovzhodno črnogorsko fronto, so se zbrali v Boki gromovniki naše artiljerije in pričeli bruhati s kotorskih utrd in z vojnih ladij svoj uničujoči ogenj na Lovčen. Opravili so svoje delo izborno, toda njihov uspeh je bil odvisen od napada pehote, ki se je morala razbitih pozicij polastiti in jih zasesti, da jih res trajno osvoji. Kdor je videl Lovčen, kako strmo in nedostopen se vpenja ta nebotična gora nad morjem, ta bo šele vedel ceniti brezprimerno delo, ki ga je izvršila naša pehota. Dokaz precizno izračunanega vojaškega načrta je, da so naše čete istočasno izvojevale na severovzhodni črnogorski fronti važen uspeh osvojivši močno utrjene Berane.

Z Lovčenom je ključ Črne gore v naših rokah. V najkrajšem času se mora udati bližnje Cetinje, naši topovi, ki bodo skoraj stali na Lovčenu, pa bodo obvladali glavno črnogorsko pokrajino — dolino Zete s Podgorico in tako tudi edino važno etapno črto, ki vodi od Skaderskega jezera v notranjost Nikitovega kraljestva.

Z osvojitvijo Lovčena je tudi usoda Črne gore zapečaten.

### Prodiranje naših čet proti Cetinju.

Dunaj, 12. januarja.

Naša ofenziva proti Črnogorcem uspešno napreduje. Neka kolona je v bojih zavzela višine zapadno in severozapadno od Budue, druga kolona pa 1560 m visoki Babjak, jugozapadno od Cetinja. Preko Lovčena prodirajoče c. in kr. čete so pognale sovražnika čez Njeguš nazaj. V naši posesti so tudi višine vzhodno od Orehovca, dvigajoče se onstran meje. Čete, poslane proti Grahovu, so po 70urnem boju zavzele višine jugovzhodno in severozapadno od tega kraja. Število po včerajšnjem poročilu na črnogorski jugozapadni meji vpletenih topov se zvišuje na 42.

Avstro-ogrski oddelki so pregnali skupno z Albanci ostanke srbskih čet iz Dugajna, zapadno od Peči.

## PODLISTEK.

### Franc Povše.

(\* 1. jan. 1845. v Kresniških Poljanah — † 4. jan. 1916. v Ljubljani).

Franc Povše, rojen 1. januarja 1845. pri „Anžoku“ v Kresniških Poljanah v okraju Litijskem, je dovršil kmetijsko akademijo v Altenburgu in služboval za ravnatelja na deželni kmetijski šoli v Gorici od 1869.—1885. l. Nato se je preselil v Ljubljano in se je posvetil javnemu življenju ter bil izvoljen za državnega in deželnega poslanca. L. 1875. je ministrstvo Povšetu naložilo, naj preišče goveja plemena v Istri, na Goriškem in na Gorenjskem in naj pove, katera plemena so prilična za posamezne kraje. Poročal je o shodu vinorejcev in o razstavi vin na Dunaju; svilorejcem na Kranjskem priporočal, naj se ustanovi društvo za prodajo kokonov. L. 1876. je govoril v Metliki o cepljenju trt, 1877. l. je opisal razstavo goveje živine v Celovcu; kmetijske družbe je nagovarjal, naj si izprosijo izdatne podpore, povdarja, da kmet ne sme več gospodariti po starem; nasvetoval je najboljšo od roda do roda stanovitno živino, po zgledu na Tirolskem in Švicarskem je priporočal mlekarske zadruge. Na

podlagi vestnih statističnih podatkov je podal natančno sliko o živinoreji na Kranjskem, vso živino je cenil 13.000.000 goldinarjev. Urejeval je več let „Gospodarski list“ v Gorici, ter izdal več porabnih knjig za kmete, tako:

Kratki navod k vzreji domačih sviloprejk po profesorju Frid. Haberlandu, učitelju c. kr. svilorejskega poskuševališča v Gorici 1871. Založba c. kr. sviloprejskega poskuševališča. — Umni kmetovalec ali občni pouk, kako obdelovati in zboljšati polje, travnike, vrtove in gozde. Slovenskim kmetom v pouk. Na svetlo dala „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu. l. snopič 1875. 8°. 112. str. Sledila sta še dva snopiča.

Razen tega je sodeloval pri raznih listih in pisal vanje tehtovite in premišljene gospodarske članke.

Poleg dr. Jož. Vošnjaka, Riharda Dolenca, Gustava Pirca in Viljema Rohrmanna zavzemlje Povše odlično mesto med slovenskimi pisatelji na narodno-gospodarskem polju.

Bodi mu blag spomin in sladak pokoj v naročju drage zemljice slovenske, katero je ljubil z vsem žarom idealne svoje duše.

## Napad.

Bataljon je preživel v malem ruskem mestu, v katero je ravnokar prikorakal, ne da bi videl sovražnika, najlepši dan, odkar je trajala vojna. Imeli so počitek in vojaki bi si ne bili mogli boljšega želeli. Puške so stale dobro zastražene v piramidah na trgu in vojaki so hodili popolnoma prost po ulicah. Ogledovali so si trgovine in jedli so, pili in kadili. Potem je dospela pošta in vzlic temu, da se je moštvo razšlo, je vendar kaj kmalu imel vsak svojo dopisnico ali pismo. Pisma so bila nekako skupna last. Prebirali so jih glasno, zakaj vsebina je vsakega zanimala. Saj so imela vsa skoro isto vsebino: zaupanje, skrb, žalost, pričakovanje in mnogo ljubezni. Takoj so začeli vojaki tudi pisariti. Izprosili so si po hišah in trgovinah klopi in stole in z neokretno roko, ki je bila vajena držati le puško, so segali po svinčniku. Drug je čakal na drugega, da je dopisal in da je bil svinčnik prost. Ako pa je bil kak tovariš preobširen in je le preveč pripovedoval, so postajali čakajoči nestrpni. Oni pa, ki niso dobili s pošto ničesar ali vsaj ne onega, česar so pričakovali, so postajali mrkih obrazov. Potočnikov Pavel je togoten pripovedoval svojemu sosedu, da mu je vendar postala nezvesta. Saj to si je tudi takoj mislil, ker je doma ostal še Novakov Jože, in zatorej mu tudi ona nič več ne piše. Pozorno je poslušal prijatelj, dasiravno ni poznal niti „nje“ niti Novakovega Jožeta. V teh minutah so bil

V severozapadnem kotu Črne gore smo v naskoku zavzeli sedaj tudi višine južno od Beran.

#### Budua zavzeta. — Šest kilometrov pred Cetinjem.

Dunaj, 13. januarja.

Ob Adriji prodirajoče avstro-ogrške kolne so pregnale Črnogorce iz Budue ter zavzele Mali vrh, ki se dviga severno od mesta. Sile, ki operirajo v pokrajini ob Lovčenu, so stale snoči 6 km zapadno od Cetinja v boju. Tudi boji pri Grahovu potekajo ugodno. Naše čete so vdrle v dolino. V obmejnem prostoru pri Avtovcu smo napadli sovražnika na njegovih višinskih pozicijah. Na severovzhodu Črne gore je položaj neizpremenjen.

#### Cetinje zavzeto.

Dunaj, 14. januarja.

Uradno se razglša: Glavno mesto Črne gore je v naših rokah. Potočnega sovražnika zasledujoč, so naše čete včeraj popoldne vkorakale v glavno mesto črnogorskega kralja, Cetinje. Mesto je nepoškodovano, prebivalstvo mirno.

#### Blokada Črne gore.

Kakor se poroča, so naši podmorski čolni črnogorsko obrežje skoraj popolnoma blokirali in onemogočili dovoz živeža v Črno goro. V zadnjih osmih dneh je bilo ob črnogorski obali potopljenih šest parnikov in jadrnic s skupno 9000 tonami prostornosti. Črnogorska vlada se je obrnila v London in Rim s predlogom, da naj bodo vsi za črnogorska pristanišča namenjeni parniki oboroženi.

#### Italijanski parnik pred Meduo potopljen.

Iz Cetinja poročajo, da je zadel neki italijanski parnik, ki je pripeljal iz Brindisija živila in 425 črnogorskih Amerikancev-rekrutov, blizu Sv. Ivana Meduanskega na mino ter se takoj potopil. Dve osebi ste utonili.

#### Izkrvanje italijanskih čet v Draču.

Berolin, 8. januarja.

Kakor poroča „Temps“, se je izkrcalo v Draču več bataljonov italijanskih čet. Avstro-ogrski letalci so preletavali mesto, vrgli več bomb, ki so povzročile materialno škodo, nakar so odšli nepoškodovani.

#### Obstreljevanje Drača.

Kakor se poroča, je obstreljevanje Drača s strani našega brodograja napravilo veliko škodo. Del pristanišča je porušen, razne zaloge žita, mesa in vina so deloma uničene. Škoda je toliko izdatnejša, ker ima služiti Drač kot delna baza za obnovljenje srbske armade.

#### Novi črnogorski kabinet.

Novi črnogorski kabinet je sestavljen tako-le: Predsedništvo in zunanje zadeve: Lazar Mijušković; finance in javna dela: Andrej Radović; vojna: general Behović; notranje zadeve: Božo Popović; justica in pravosodje: Marko Radulović.

#### Črna gora kliče na pomoč.

Preko Lugana javljajo: Črna gora se je obrnila na rusko vladu ter jo prosila za nujno pomoč. Rusija je izjavila, da naj se Črnogorci obrnejo na Italijane, ki so dolžni jih podpirati. — London:ski krogi dolžijo Italijo, da je pustila Črnogorce na cedilu. Nagla pomoč bi morda imela še uspeh.

#### Vesti o demonstracijah za mir v Cetinju.

Budimpeštanski listi poročajo, da so se vršile v Cetinju demonstracije za mir. Demonstrante

je moralo razgnati vojaštvo. Kralj Nikita je baje odpotoval v Solun. Princ Mirko pripada mirovni struji, ravno tako ministri, ki so odstopili.

#### Kralj Nikolaj je zapustil Cetinje.

Dunajski politični krogi so prejeli obvestilo, da je črnogorski kralj Nikolaj zapustil Cetinje ter se umaknil v Skader.

#### Vojaška gubernija Srbija.

Uradno se razglša, da je cesar zaukazal ureditev vojaške gubernije Srbije ter imenoval za generalnega gubernatorja fml. grofa Salis-Seevisa, za šefa njegovega generalnega štaba pa polkovnika Selineka.

Iz Blegrada poročajo, da je sprejel generalni gubernator deputacijo mestnega magistrata in duhovščine, ki se je zahvalila za dosedanje pravično in blagohotno poslovanje avstrijskih vojaških oblasti ter prosila za nadaljno naklonjenost. Grof Salis-Seevis je odgovoril, da političnih preprirov ne bo trpel, da pa hoče odpirati vsako resno stremljenje po splošnem napredku.

#### Srbske čete v italijanski armadi.

Preko Lugana poročajo: Med srbsko in italijansko vladu je bil sklenjen dogovor, da se bodo uvrstile srbske čete, ki se nahajajo še v Albaniji v italijansko armado. Podobno pogodbo je sklenil z rimsko vladu tudi Esad paša za svoje čete.

#### Kralj Peter in srbska armada.

Preko Aten poročajo, da bo kralj Peter inšpiciral v Solun dospele srbske čete, na to pa odpotoval v neko francosko zdravilišče.

Preko Curiha pa javljajo, da so prepeljali Angleži srbske čete iz Albanije v Egipt in ne v Makedonijo.

#### Prodiranje Bolgarov proti Elbasanu.

Preko Zeneve poročajo: Bolgari, ki stoje pred Elbasanom, so dobili nova ojačenja ter so začeli znova prodirati.

#### Nova bolgarska armada.

„Daily Mail“ poroča, da so sestavili Bolgari iz rezervistov in makedonskih prostovoljcev novo 150.000 mož broječo armado, ki je izvrstno oborožena.

#### „Temps“ napoveduje veliko ofenzivo v Makedoniji.

Pariški oficijozni „Temps“ napoveduje sedaj že v precej konkretnih besedah veliko ofenzivo zaveznikov iz Soluna. „Temps“ pravi: Po opustitvi Galipolija so obrnjene oči vsega orijentalnega sveta na Solun, kjer se pripravljajo nepričakovani dogodki. Francija je galipolsko akcijo opustila, toda le za to, da bo tem krepkeje udarila v bližnjem Orijentu.

### Grška in četverozveza.

#### Nove nasilnosti Francozov in Angležev.

Carigrad, 8. januarja.

Iz Aten poročajo, da so Francozi aretirali včeraj na otoku Mitilene avstrijskega in nemškega konzula, turškega muftija in 17 oseb grške narodnosti. Poslaniki centralnih držav so proti temu protestirali. Te aretacije kažejo, da si bo ententa priredila na Mitilenah svoje oporišče. Aretacijo je izvedel oddelek četverozveznih čet. Aretirani so: nemški podkonzul Zourtgis, ki je grški državljani, njegov sin, ki je dragoman nemškega konzulata, avstro-ogrski konsularni agent Bargigli, turški do-

stojanstveniki, nemški agent Hoffner in več drugih oseb, ki so se zdele sumljive. Vsi so bili spravljani na neko vojno ladjo.

#### Aliiranci hočejo zasesti celo grško Makedonijo?

Iz Soluna poročajo, da vlada med ententnimi četami že nekaj dni živahno gibanje in da nameravajo Francozi in Angleži zasesti celo grško Makedonijo. Pri Vodenih da so pričeli Angleži že graditi nove utrdbe.

#### Grški protest proti nasilnosti v Mitilenah.

Atene, 9. januarja.

Poslaniki centralnih držav so protestirali v Atenah proti aretaciji svojih mitilenskih funkcijonarjev. Grška vlada je protestirala v Londonu in Parizu ter zahtevala, da se v Mitilenah aretirane osebe takoj izputse.

#### Nasilnosti na grških otokih.

Iz Milana javljajo: Tuji državljani na otokih Ikaria, Kios in Melos, ki se nahajajo v rokah entente, so bili izgnani.

#### Francozi so okupirali Krf.

Iz Aten poročajo 11. t. m.: Na otoku Krfu se je izkrcal oddelek francoskih čet, katerih poveljnik je zahteval od prefekta, da se ne sme ustavljati okupaciji otoka. Oddelek je razobesil francosko zastavo, zasedel Ahileon in brzojavni urad ter za francosko vojaštvo uredil neko vojašnico. Iz Marseilla so dospeli v Krf francoski stražniki, ki sedaj tam živahno delujejo.

„Giornale d' Italia“ pravi, da iščejo Francozi na Krfu oporišče za sovražne podmorske čolne.

Otok Krf pripada od l. 1863. Grški, evropske velesile pa so ga s posebno konvencijo nevtralizirale tako, da se ne nahajajo na otoku nikake utrdbe. Poprej je bil Krf angleška last. Otok šteje približno 92.000 prebivalcev. Blizu glavnega mesta se nahaja slaven grad Ahileon, v katerem je pokojna cesarica Elizabeta tako rada prebivala. Po smrti cesarice Elizabete je kupil grad nemški cesar.

#### Preobrat na Grškem.

Italijansko časopisje poroča iz Londona, da se pripravlja na Grškem preobrat v prilog ententi. Grki, da so osobito ozlovoljeni vsled vesti, da se zbira v smeri Dojran-Gjevgjeli turška armada.

#### Predčasno sklicanje grške zbornice.

Iz Pariza poročajo: V Atenah se je vršil kronski svet, ki je sklenil, da naj se grška zbornica sestane najpozneje dne 17. januarja. Kralj bo otvoril zasedanje osebno. Ministrstvo prevzame Gunaris. Vlada namerava predložiti parlamentu dalekosežne predloge, ki bi naj jih zbornica v eni sami seji odobrila. Francoski krogi so zelo vznemirjeni, ker so prepričani, da se nahaja Grška pred važnimi odločitvami.

#### Prosta pot za Nemce na Grško.

Lyonski „Progres“ javlja iz Aten: Grška divizija, ki se je nahajala v Florini, je dobila povelje, da se umakne v Lariso, tako da bodo imele nemške iz Bitolja prodirajoče čete prosto pot.

\* \* \*

#### Aretirani solunski konzuli v Toulonu.

Toulon, 8. januarja.

V Solunu aratirani konzuli sovražnih držav so prispeli na krovu neke vojne ladje v Toulon, kjer se nahajajo na razpnlago oblastem.

vojaki po dolgem zopet kakor v mirnem času: Domovina, ki so jo morali braniti, je prišla k njim v obliki poštnih pošiljatev in v tem trenutku niso bili več vojaki nego navadni mirni ljudje. V tem razpoloženju je postal izraz njihovih obrazov milejši in čitati ni bilo na njih niti misli na nevarnost, kri ali bitke.

Pa prav v tem hipu so jele padati kroglice v gručo vojakov. To se je zgodilo tako nenadno, nepričakovano in nepojmljivo, da ves bataljon samega začudenja niti do tega ni prišel, da bi se bil prestrašil. Vojaki so kričali in iskali sovražnika — a najti ga ni bilo nikjer. Kroglice so padale kakor dež iz jasnega neba. Katalile so se ob hišah nizzdol, udarjale so na strehe, a na nobenem oknu ni bilo opaziti človeka. Da bi se ia čudež temeljito preiskal zato ni bilo časa, ne razpoloženja. Vojaki so prijeli za puške ter se zbirali na kritem prostoru. Major je dal ukaz, da se mesto takoj zapusti. Saj je bilo mogoče, da je napad izvršil nadmočni sovražnik. Zasledoval jih ni nihče in ako bi ne bilo na naši strani nekaj ranjencev, bi mogli smatrati zagonetno in strašno presenečenje za težek sen.

Slabe volje so se naši sedaj zopet zagreblili na polju in odšle so patrolje, da poizvedujejo za zagonetnim sovražnikom. Poljski telefon je pel a čudo — daleč naokrog je bilo vse mirno, o Rusih ne duha ne sluha. Naposled so domnevali, da jih je neopaženo napadel kak sovražni letalec. A tudi to ni bilo verjetno. Ob tem

ugibanju je napolnil večer in major se je hotel vendar prepričati, kaj in kako je s to tajinstveno zadevo. Naročil je desetniku da vzame šest mož in temeljito preišče mesto. Hišo za hišo. Patrolja naj bi se pojavila nenadno in major ji je obljubil prav lepo plačilo, če mu razjasni ta čudež. Zakaj, ni bil prijatelj čudežev... Vojaki so se ob polnoči plazili kakor mačke čez polje proti mestecu, ki je snivalo brezglasno spanje pravičnega. Potrkali so s puškinim kopitom na prva vrata ali razen prestrašenih obrazov niso našli ničesar sumljivega. Preiskavali so dalje, cele ulice — nič in zopet nič! Naposled so dospeli do popove hiše, ki se je naslanjala na cerkev. Videti je bilo, kakor da jih je pričakoval, kajti odprl jim je, še predno so se oglasili. Vodil jih je skozi vse sobe in silil je celo, da naj pogledajo tudi v klet. Niti nejevoljen ni, da ga imajo na sumu, saj store samo svojo dolžnost!

Ali njegov smehljaj desetniku ne ugaja, nekako poševno mu leze čez obraz. Nakratko zahteva ključ od cerkve. Sedaj pa hipno izgine smehljaj raz popove ustnice, a koj se zopet pojavi in še sladkejšo pripomni: „V cerkvi — sedaj po noči? Kdo bi bil pač tamkaj?“ Pa desetnik ga ne posluša in osorno zahteva ključe... Tu pa se spremeni popov glas: „To bi bilo ponižanje najsvetejšega! Vojaki, ki ponoči štorkljajo po svetišču!“ Pozove desetnika, da naj ga popelje k svojemu oficirju, le-ta naj mu da ukaz! In častnik gotovo kaj takega ne bo storil, saj ne more kaj

takega storiti! Medtem, ko pop protestira, prime desetnik za bajonet in ga mu nastavi na prsi: Ključe! Roka duhovnika išče po talarju in izvleče zarjavele ključe, ki rožljajo v tresoči se roki. Hipno ne more več hoditi, noge ga ne nosijo več, težek mož se opoteče in pade v roke vojaku. A ta ga hitro zravna. Potem so ga vlekli seboj onih par korakov do cerkvenih vrat. Vojak nosi brlečo svetilko. Ko stoje pred vrati, se odpro popova usta in mož hoče upiti. Pa komaj se mu izvije prvi vzdih, že začuti zopet bajonet na prsih... In sedaj stopijo v cerkev.

Ničesar ni videti. Tihota. Nakrat pa stopi vojak na nekaj mehkega in ta mehka stvar se vzravna in postane ruski vojak, ki srepo gleda Avstrijca. Luč posveti na cerkvena tla. In tu jih je ležalo v sladkem spanju še štirinajst, drug poleg drugega na svojih zelenih plaščih, ki so bili razprostrti kakor netopirjeve peruti. Vsi brez orožja, počasi se prebujajoč in strmeč na sovražnika. Dva Avstrijca se postavita pred vhod. Desetnik vidi, da sili pop proti stopnicam, ki vodijo v stolp. Porine ga v stran, vzame luč in posveti: Zgoraj v stolpu stoji strojna puška! Zapuščena in mirno čaka tu zgoraj, saj je že opravila svoje delo. Ruski vojaki dvignejo roke in se postavijo v kot, zastraženi po vseh avstrijskih vojaki. Tresli so se mraza in kazali so na svoje plašče. Pop, blede kakor zid, pa hipno zakriči: „Psi!“ Pobegniti hoče, skriti se hoče v tmini cerkve pa v temnem kotu se poizgublja njegov smrtni krik.

### Aretirani solunski konzuli ne bodo izpuščeni.

„Temps“ poroča, da ostanejo aretirani solunski konzuli ze enkrat v Toulonu. Francoska vlada je našla pri njih tako važne papirje, da mora konzule iz previdnosti še nadalje pridržati.

Radikalno pariško časopisje zahteva, da se postavijo aretirani solunski konzuli radi špijonaže pred vojno sodišče.

### Turške represalije.

Carigrad, 8. januarja.

Kot prvo represalijo za aretacijo solunskih konzulov je odredila turška vlada aretacijo v Carigradu zaostalih uradnikov angleškega in francoskega veleposlaništva ter nekaterih drugih oseb. Skupaj je bilo aretiranih 10 ljudi. Smatra se, da bo vlada odredila še nadaljne aretacije.

### Turki proti Solunu.

„Cerriere della Sera“ poroča; V Solunu se vzdržuje nepotrjena vest, da koraka močna turška armada preko Xantija proti Solunu.

\* \* \*

### Izvoz živine iz Romunije.

Iz Bukarešte poročajo: Vlada je odobrila izvoz večjega kontingenta živine v Avstrijo in Nemčijo.

## Vojna z Italijo.

### Topovski boji na celi italijanski fronti.

Dunaj, 7. januarja.

Topovski boji so trajali na mnogih točkah fronte ter so bili v okolici Col di Lana, pri Bovcu, ob goriškem mostišču in v odseku Doberdobske visoke planote časih zelo živahni.

### Artiljerijski boji ob Soči.

Dunaj, 8. januarja.

Italijani so prav živahno obstreljevali s topovi severni del tolminskega mostišča in naše pozicije severno od tam, zlasti nedavno zavzeti jarek, proti kateremu je bilo tudi včeraj naperjenih več napadov. Tudi pri Oslavju in mestoma v odseku Doberdobske visoke planote so se vršili precej hudi topovski boji.

### Topovski boji na Goriškem.

Dunaj, 10. januarja.

Razen topovskih bojov na Goriškem, v okolici Col di Lana in v odseku pri Rovtahu, ni bilo na jugozapadni fronti bojnega delovanja.

### Nova ofenziva na soški fronti.

Lugano, 10. januarja.

Italijanski vojni minister je večinoma odtegnil pred kratkim dovoljene dopuste vojakom, ker pri novi ofenzivi na soški fronti bo rabila italijanska armada vsakega moža.

### Neuspeh močnega italijanskega zračnega brodogoja.

Dne 10. so poskusili Italijani prvič organizirati na tirolski fronti velik letalski napad. Močno zračno brodogojstvo, med njim oklopno bojno letalo, je letelo od Ale proti severu čez Adižko dolino. Na naših pozicijah so začeli delovati obrambni topovi, in kolikor bolj se je bližalo brodogojstvo trdnjavi, toliko močnejše je bilo streljanje z gorovja, ki spremlja Adižko dolino na zapadu in vzhodu. Letalo za letalom se je vračalo, ker očitno italijanski letalci niso imeli dosti močnih živcev, da bi bili nadaljevali svojo pot skozi ogenj. Samo eno letalo je še ostalo, ki je v resnici doseglo Trident in vrglo bombe na utrjeno mesto. Ali zadela je samo ena bomba, ki je uničila neki nevprijeten prazen voz. Letalec, kateremu se ne more odrekati poguma, je končno srečno odplul.

### Boji na Tirolskem.

Dunaj, 11. januarja.

Položaj je neizpremenjen. Na južnem Tirolskem je priplulo 11 italijanskih letalcev nad dolino Adiže, ter metalo na več točkah brez uspeha bombe.

### Zakaj še vedno ni vojne med Italijo in Nemčijo?

Lugano, 12. januarja.

„Popolo d' Italia“ poziva vlado znova in sicer s posebnim poudarkom, naj pove italijanskemu narodu, kako je pravo razmerje med Italijo in Nemčijo in zakaj Italija Nemčiji še vedno ni napovedala vojne.

### Artiljerijski boji na italijanski fronti.

Dunaj, 12. januarja.

Položaj je neizpremenjen. V odsekih Riva, Bovec in Tolmin ter pred goriškim mostiščem je bilo artiljerijsko delovanje po nekod zopet živahnije. Pred južnim delom tolminskega mostišča smo zavrnili sovražni poskušeni napad. Na Goriškem so metali naši letalci bombe na italijanska taborišča.

### Naši hidroplani so bombardirali Rimini z uničujočim uspehom.

Dunaj, 12. januarja.

Dne 11. t. m. popoldne je bombardirala flotilja hidroplanov tovarno za municijo, tovarno za žveplo, kolodvor in obrambeno baterijo v Rimini z uničujočimi uspehi. Navzlic ljutemu ognju več obrambenih topov so se letala nepoškodovana vrnila.

### Topovski boji ob italijanski fronti.

Dunaj, 13. januarja.

V Judikarijah je obstreljevala italijanska artiljerija kraja Creto in Por. Sovražni letalci so metali bombe na Roncone, niso pa napravili škode. Tudi Nago, vzhodno od Rive, je stal pod sovražnim ognjem.

Naša artiljerija je zažgala s svojim ognjem taborišče barak južno od Pontabla. Ob primorski fronti so trajali topovski boji v odseku Tolmin in Doberdob z obeh strani.

### Nemiren dan v Rimu.

Lugano, 13. januarja.

„Secolo“ poroča iz Rima: Včerajšnji dan je bil poln diplomatskih razgovorov. Kralj je sprejel najprvo Sonnina, potem je Sonnino sprejel srbskega poslanika Ristića. Proti poldnevu je šel kralj v Kvirinal, kjer je dobil kraljico Heleno in princa Danila z njegovo soprogo. Tudi vojvoda d' Aosta ki se je vrnil s fronte, je bil v Kvirinalu na obisku. Kralj je sprejel popoldne mornariškega ministra Corsija in pariškega poslanika Tittonia.

### Soča ali Solun?

V ministrskem svetu italijanskem se križajo mnjenja v vprašanju, ali naj se Italija udeleži solunskega podjetja ali ne. Trozveza pritiska na Italijo v to smer, da naj Italija opusti ofenzivo proti Avstriji in naj pomaga z izdatnimi silami na Balkanu. Cadorna vztraja odločno pri prvotnem vojnem načrtu in je proti vsaki izpremembi, d' Annunzio pa že poje nove himne o Balkanu in Solunu, Soče ima že dovolj.

### Kaj pripovedujejo italijanski vojaki s fronte.

„Kölnische Zeitung“ priobčuje iz sporočila nekega Italijana, ki se je mudil zadnja dva praznika v Italiji: Pri vojakihi, ki so se vrnili bolni ali lahko ranjeni, ni nobenega sledu o kakem navdušenju ali o kakem upanju na zmago. Najraje zabavljajo ali preklinjajo. Neki vojak je pripovedoval o hudih štrahacijah na Tirolskem in o nemožnosti italijanskega prodiranja. Poslali so jih ob ledenem mrazu v nov strelski jarek, jesti niso dobili 24 ur. Provijantni oddelek ni mogel do njih, ker so Avstriji nepretrgoma streljali. Sovražna artiljerija je začela strahovito streljati. Vidimo kolono, ki juriša po pobočju dol. Granate letijo okoli naših glav. Madonna mia! Kričijo naši v velikem strahu. Naši oficirji kričijo: „Avanti Savoja!“ Ali že je deset tovarišev v krvi na teh. To so bili oni pogumni možje, ki so se upali iz jarkov ven. Oficirji ustrelijo vsakega bojazlivca, ali ako vse moštvo zakriči „Cambio“, potem so oficirji izgubljeni.

### Določitev starostne meje za višje italijanske častnike.

Vojni minister Gallieni je bil predložil zbornici, predno se je razšla, zakonski načrt, zadevajoč pomlajenje kadrov. Načrt skrajšuje starostno mejo za polkovnike, brigadne in divizijske generale od 60, oziroma 62 in 65 let na 59, oziroma 60 in 62 let. Dovoljene so izjeme. Divizijski generali smejo služiti aktivno tudi še po 62. letu, ali samo eno leto in z dovoljenjem generalissima. Meja 65 let ostane samo za vodje armad ali armadnih skupin.

### Luzzatti za gospodarski komité četverozveze.

Državni minister je imel za novo leto pogovor z dopisnikom „Morningpošte“. Med drugim je rekel, da zaveznštvo se ne sme uveljavljati samo vojaško in politično, ampak tudi gospodarsko. Angleška, ki ima gospodstvo na morjih in odločilen vpliv na cene premoga, žita in drugih neobhodno potrebnih produktov, mora biti stroga napram svojim sovražnikom, skrbna pa napram prijateljem. Gospodarski komité pa treba kar najpreje vstvariti, kajti odlašanje v diplomatski strategiji in v gospodarski oskrbi vzbujajo dvom in sum med zavezniki, iz česar imajo dobiček samo sovražniki.

## Vojna z Rusijo.

### Brezuspešni ruski sunki v vzhodni Galiciji.

Dunaj, 7. januarja.

Včerajšnji dan je potekel na severo-vzhodu razmeroma mirno. Samo ob Stiru je prišlo mimo grede do bojov. Sovražnik je zasedel neko pokopališče, severno od Čartorijska, avstrijsko domobranstvo pa ga je kmalu prepodilo. Danes jutraj je sovražnik zopet pričel svoje napade v vzhodni Galiciji. Turkestanski strelci so prodrli, predno se

je zdanilo, proti našim črtam, severovzhodno od Bučača ter vdrli na ozkem kosu fronte v naše järke. Honvedska pehonta polka št. 16 in 24 pa sta vrgla sovražnika v hitrem protinapadu zopet ven. Vjela sta številno Rusov ter vplenila 3 strojne puške.

Kakor izhaja soglasno iz izpovedi vjetnikov, je bilo pred zadnjim napadom na armado Pflanzers-Baltin, ruskemu moštvu povsod povedano, da je pričakovati velike bitke, v kateri naj Rusi predro naše pozicije in dospo zodev v Karpate.

Glasom zanesljivih cenitev, znašajo sovražne izgube v noveletnih bojih ob besarabski meji in ob Stripi najmanj 50.000 mož.

### Boji ob Stripi.

Dunaj, 8. januarja.

Bitka v vzhodni Galiciji in ob bukovinski meji se je včeraj zopet razvnela.

Ob Stripi je pričel sovražnik, kakor že poročano, že predno se je zdanilo s svojimi napadi. Močni oddelki za naskok določenih čet so bili pod zaščito megle prodrli do naših baterij, ko so izvršili honvedski polk št. 16 in št. 24 ter srednjegališki pehotni polk št. 57 protinapad ter vrgli napadalce preko naših pozicij nazaj. Med 720 pri tem vjetimi Rusi se nahaja neki polkovnik in 10 drugih častnikov.

Naše čete ob Dnjestru so stale čez dan večji del pod silnim topovskim ognjem.

Ob besarabski fronti je uvedel sovražnik svoje napade malo pred poldnevom z bobnajočim artiljerijskim ognjem. Zopet je bil njegov napor naperjen proti našim pozicijam pri Toporovcu in vzhodno od Raranče. Boji so bili zopet izredno luti. Delom njegovih napadalnih kolon se je posrečilo vdreti v naše järke, naše rezerve pa so jih v borbi moža proti možu zopet spodile nazaj. Pri tem smo vjeli enega častnika in 250 mož.

Pri Berestianih v Voliniji so naše čete zavrnile ruske poizvedovalne oddelke. Ob Stiru je preprečila artiljerija s koncentričnim ognjem poskus Rusov zopet zavzeti pokopališče severno od Čartorijska.

### Ponehanje ruskih napadov.

Dunaj, 9. januarja.

Pred 2 dnevoma na vseh točkah vzhodne Galicije in besarabske fronte z velikimi izgubami odbiti sovražnik svojih napadov včeraj ni ponovil marveč le včasih nameril svoj topovski ogenj na naše črte. Sovražnik zbira ojačenja. Ob potoku Korminu v Voliniji so razpršile naše čete ruske poizvedovalne oddelke, sicer nobenih posebnih dogodkov.

### Pavza v ruski ofenzivi.

Dunaj, 10. januarja.

Tudi včeraj se v vzhodni Galiciji in ob bukovinski meji niso vršili večji boji. Samo pri Toporovcu smo zvečer zavrnili neki sovražni napad.

### Boji na črti Toporove-Raranče.

Dunaj, 11. januarja.

Včeraj je vladal izvzemši navadno delovanje artiljerije tudi ob besarabski fronti in v vzhodni Galiciji mir. Od danes jutraj sovražnik iznova po najsilnejšem artiljerijskem ognju zama napada prostor Toporove-Raranče.

### O ruski ofenzivi.

Glasom brzogovork iz Radanca poskušajo Rusi vrzeli, ki so se napravile v njihovih vrstah, zopet izpolniti. V ta namen so dospeli novi polki Čerkezov. Kakor znano so s Čerkezi tudi lani poskusili predreti bukovinsko fronto. Mnogo vojaških vladkov je odšlo na rusko fronto.

### Silni ruski napadi ob besarabski meji odbiti.

Dunaj, 12. januarja.

Bojišče ob besarabski meji je bilo tudi včeraj pozorišče ljutih bojov. Kmalu po poldnevu je pričel sovražnik obsipavati naše pozicije z artiljerijskim ognjem. Tri ure nato je pričel s prvim infanterijskim napadom. Petkrat zapored in ob 10. zvečer šestič so poskušile njegove globoke kolone vdreti v naše črte. Vsakokrat je bilo to brezuspešno. Izborna delujoča artiljerija nas je podpirala, da so naši hrabri branitelji vse napade odbili. Včasih se je umikanje izpremenilo v beg brez reda. Sovražnikove izgube so velike. Pred odsekom enega bataljona leži 800 mrtvih Rusov. Zlasti so se izkazali severomoravski pešpolk št. 98. in honvedska polka št. 30. in 307. Sicer na severovzhodu ponekod praske.

### Nemško uradno poročilo.

Berlin, 12. januarja.

Pri Tennenfeldu jugozapadno Iluksta se je razbil ruski napad pred našo pozicijo z velikimi izgubami. Severno Koščuhnovke je štrafunski oddelek vrgel ruske čete na njihovo glavno pozicijo nazaj.

### Najsilnejši boji ob besarabski meji.

Dne 12. t. m. so se vršili na besarabsko-bukovinski fronti najsilnejši boji. Med 3. popoldne in

10. zvečer so Rusi šestkrat z vsó silo naskočili naše pozicije pri Topórovcu in Raranci, katere so bili prej ure in ure obstreljevali z bobnajočim ognjem. Šestkrat so bili Rusi zavrtnjeni in so zbežali in še ponoči je bilo slišati pred našimi razbitimi žičnimi ograjami stokanje ranjencev.

#### Topovski boji ob ruski fronti. — Izmišljena ruska poročila.

Dunaj, 13. januarja.

V vzhodni Galiciji in ob Besarabski fronti mestoma topovski ogenj. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Uradno rusko poročevanje se je zadnji čas navadilo dati prostemu izmišljanju kar največ prostora. Nasproti vsem ruskim navedbam bodi izrecno kostatirano, da potekajo naše pozicije vzhodno od Stripe in ob Besarabski meji prav tam, kjer so bile pred rusko bojično ofenzivo, uvedeno z velikim časnikiarskim in vojaškim okraskom, — razen v odseku enega samega bataljona, ki smo ga umaknili za dvesto korakov. Vsa nasprotna poročila iz Petrograda so napačna in poleg tega dokazujejo dohodki na jugovzhodu, da brezuspešni ruski naskoki ob Dnjestru in Prutu tudi niso mogli razbremeniti Črne gore.

#### Nemško uradno poročilo.

Berlin, 13. januarja.

Uspešni boji nemških patrulj in štrafunskih oddelkov na raznih točkah fronte. Pri Novosjolkih, med Olšanko in Berezino, smo pregnali Ruse iz nekega naprej potisnjenega jarka.

#### Ruska ofenziva.

Iz Črnovic poročajo: Novo došli vjetniki pripovedujejo, da se nahaja v Hotinu in Mohilevu cel štab francoskih častnikov, katerih je baje 20, ki so prideleni vojaškemu poveljništvu, ki vodi operacije na Besarabski meji. Ti častniki so tudi dali povod, da so se ruski zakopi izvršili po francoskem vzorcu. Neprestano so ti častniki inscipirali posamezne dele armade. O ruski armadi pripovedujejo, da so tudi drugim delom ruske fronte dodeljeni francoski častniki.

#### Nov ruski generalni intendant.

Iz Kodanja poročajo, da je bil general Suvalov, doslej intendant vojnega ministrstva, imenovan za generalnega intendanta ruske vojske. Baje gre za temeljito reformo vse ruske intendature.

#### General Ruszkij težko zbolel.

„Baseler Nachrichten“ poročajo iz Petrograda, da leži general Ruszkij na smrt bolan v Pjätigorsku v Kavkaziji.

#### Rusija za poljsko avtonomijo.

O „obljubljeni“ poljski avtonomiji poročajo, da naj bi tvorila Poljska posebno državo z neodvisno notranjo upravo, zakonodajno korporacijo, lastnim denarjem, lastnim budgetom in davčnim sistemom, lastno justico in šolstvom. Uradni jezik naj bi bil poljski, katoliško veroizpovedanje vlada-joče, tolerirajo se pa tudi druga veroizpovedanja. Rusi imajo pravico zahtevati ruski razpravni jezik ter dobe gotovo število šol. Splošne zadeve rešuje duma, v katero pošilja deželni zbor svoja zastopstva. Na čelu dežele stoji carjev namestnik. V Petrogradu bo rezidirala državni tajnik za Poljsko.

## Izza francoske fronte.

#### Boji pri Hartmannswellerkopfu.

Berolin, 8. januarja.

Bojno delovanje je bilo na večjem delu fronte neugodno ovirano vsled vremena. Južno od Hartmannswellerkopfa smo iztrgali s presenetljivim napadom Francozom del jarka, ki smo ga bili minole dni izgubili.

Berolin, 9. januarja.

Južno od Hartmannswellerkopfa ob Hirtzensteinu se je posrečilo zavzeti nazaj dne 21. decembra izgubljeni jarek, vjeti pri tem 20 častnikov in 1083 mož in vplenili 5 strojnih pušk.

#### Uspeh nemških čet pri Massiges.

Berlin, 10. januarja.

Severovzhodno od Massiges v okolici prista-ve Maison de Champagne so imeli napadi naših čet ta uspeh, da smo osvojili sovražne opazovalne pozicije in jarke v izmeri več sto metrov. Ugrabili smo 423 Francozov med njimi 7 častnikov, 5 strojnih pušk, 1 velikega in 7 manjših metalcev min. Francoski protinapad vzhodno pristave se je ponesrečil.

Flotilja nemških letal je napadla sovražne etapne naprave v Fournes.

#### Boji pri Massigeru. — Zračni boji.

Berolin, 11. januarja.

Sovražne sunke proti jarkom, vzetim severozapadno od Massiges, smo odbili. Število tam vjetih se zvišuje na 480 mož.

Pri Wournu južno od Dixmuidena smo prisilili neko angleško bojno letalo, oboroženo z 28 centimeterskim topom. Moralo se je spustiti na tla vsled našega obrambnega ognja in pred nekim bojnim letalom. Letalo in letalci so nepoškodovani prišli v naše roke. Pri Tournaju smo zbili v zračnem boju neki dvokrovnik.

#### Angleško-francoska zračna ofenziva.

„Petit Parisien“ poroča, da govore v francoskih vojaških krogih o skorajšnji veliki ofenzivi z velikimi flotiljami zračnih letal. Angleški strokovnjak na polju letalstva Desbleds je že dospel v Pariz, da izdela s francoskimi strokovnjaki načrt napada na zavezniško letalstvo.

#### Uspehi nemških avijatikov.

Severovzhodno od Armentieres smo odbili sunek močnejšega angleškega oddelka. V zgodnjih jutranjih urah so danes Francozi v Champagni ponovili napad severovzhodno od Le Mesnil. Bili so gladko odbiti. Ravno tako se je ponesrečil poskus napasti del jarkov, ki smo jih 9. t. m. osvojili pri pristavi Maison de Champagne.

Poročnika Bölke in Immelmann sta severovzhodno od Tourcoing in pri Bapaume sestrelila vsak po eno angleško letalo. Nj. Veličanstvo cesar je podelil neustrašnim častnikoma v priznanje njunih izrednih činov red Pour le merite. Neko tretje angleško letalo je bilo v zračnem boju pri Robaix sestreljeno, četrto so zbili naši obrambni topovi pri Ligny jugozapadno od Lille. Od osmih angleških častnikov pilotov jih je šest mrtvih, dva sta ranjena.

#### Velika eksplozija v Lille.

Berlin, 12. januarja.

Severovzhodno od Le Mesnil v Champagni so napadli Francozi našo pozicijo v širini kakih 1000 metrov. Napad so je razbil. Sovražnik je pod našim učinkovitim ognjem naglo skušal dospeti v svoje jarke nazaj. Ponovitev napada je preprečila naša artiljerija.

V obzidju mesta Lille je eksplodiralo včeraj zjutraj v neki kazemati municijsko skladišče nekega pijonirskega oddelka. Sosedna cesta je seveda zelo znatno trpela. Z rešilnim delom smo spravili do sinoči 70 mrtvih in 40 težko ranjenih prebivalcev izpod ruševin. Mestno prebivalstvo domneva, da je nastala nesreča vsled angleškega atentata.

Za nekaj časa iz bližine kolodvora v Soissons odstranjeno zastavo Rdečega križa so včeraj, ko smo začeli kolodvorske naprave znova obstreljevati, zopet razobesili.

#### Predsednik francoskega senata.

Dne 10. m. je bil Dubost s 175 glasovi zopet izvoljen za repdsednika francoskega senata.

#### Zakon o vojaški dolžnosti v angleški zbornici sprejet.

London, 7. januarja.

Reuter poroča: Zbornica je sprejela predlogo o vojaški dolžnosti v prvem branju s 403 proti 105 glasovom. Izid glasovanja so pozdravili z živahnim odobravanjem, ker je bila manjšina — večidel irski nacionalisti — manjša kakor se je pričakovalo.

#### Brambna kriza na Angleškem.

Izstop treh delavskih ministrov iz kabineta smatrajo na Angleškem za hud udarec za vlado. Razmotriva se možnost novih volitev in možnost odstopa sedanjega kabineta. Gotovo pa je eno: Če pade sedanja vlada, bo Asquith odstopil in nova vlada bo predložila nov zakon o brambni dolžnosti, ki bo mnogo strožji, kakor zelo zmerna Asquithova predloga.

Tudi akcijski odbor rudarjev si ni edin v vprašanju brambne dolžnosti. Pa tudi že nabrani neoženjeni skušajo ulti brambni dolžnosti s tem, da se hitro ženijo. Zadnjih 14 dni se je v Londonu oženilo 2500 mladih mož, torej za 40 odstotkov več kakor druga leta. Navadno se ljudje takoj pri sklepu zakona informirajo tudi že v pogojih za ločitev zakona.

Več poslancev predlaga vladi, da naj predloži zbornici zakon o vporabi dečkov nad 11 let za poljska dela za čas vojne, ker bo primanjkovalo takih delavcev, če se bo uvedla brambna dolžnost.

V kabinetu je nastala kriza, tako da se bo sklical kronski svet, ki naj reši vprašanje odstopa kabineta ali razpusta zbornice.

#### Brabmni zakon na Angleškem, nabori in ministri.

Iz Londona poročajo, da demisija 3 delavskih ministrov ni bila sprejeta.

Prostovoljni nabori so se 10. t. m. zopet pričeli ter imajo glasom poročil liberalnih listov dovoljen uspeh.

V debati o drugem branju predloge o brambnem zakonu je izjavil delavski zastopnik Anderson, da bodo delavci odločno nastopili proti predlogi. Redmond je izjavil, da so sklenili nacionalisti opustiti svojo opozicijo proti predlogi Sir Edward

Carson je napadal opozicijo ter izjavil, da je prevzela Anglija obveznosti in jih mora izpolniti, da uspešno konča vojno. Debata je bila nato prekinjena.

Zatrjuje se, in je to razvidno tudi iz Redmondove izjave, da bo imela pri glasovanju, ki se vrši, vlada veliko večino.

#### Brambna dolžnost na Angleškem.

Angleška poslanska zbornica je sprejela brambno dolžnost v drugem branju s 431 proti 39 glasovom.

Zartopniki delavcev v kabinetu so preklicali svojo demisijo.

Angleške paroplovne družbe od 1. januarja naprej ne izdajo več vozniških listkov za moške od 20. do 35. let.

Ker ni bilo dvoma, da bo brambna dolžnost v poslanski zbornici sprejeta, se je zadnje dni večina neoženjenih obvezancev že priglasila za vojno dolžnost.

#### Angleška zbornica.

Angleški poslanski zbornici je bila predložena predloga, da naj izrabi vlada vse vire angleške države in svojih zaveznikov proti Nemčiji.

Trgovski minister Runciman je v nato sledeči debati izjavil, da je Anglija vojno napetost boljše vzdržala kakor Nemčija. Nemško vlado bo najprej ekonomični pritisk prepričal o brezuspešnosti nadaljnega boja. Treba je štediti z viri, da bo Anglija delj vzdrževala. Za ustanovitev carinske zveze z zavezniki pa obstojajo velike težkoc. Če bo pa carinska zveza za zmagoviti konec vojne potrebna, se bo tudi ta ustanovila. Anglija bo začela po vojni na novo razcvitati, pomagati bo pa morala tudi pri razcvitu Francoske, Italije in Rusije. Anglija pa ima tudi pravico, da zahteva, da Nemčija po vojni ne stori ničesar, kar bi oviralo Anglijo in njene zaveznike. Zavezniki po končani vojni ne morejo trpeti izbruha gospodarske vojne. Ekonomično pa je Nemčija že poražena.

Bivši minister Hanotaux piše v „Figaru“ z ozirom na izvajanja v angleški zbornici, da morejo vojske entente na kopnem zmagati samo, če bo sovražnik vsled blokade izmozgan. Vojna bo torej trajala še dolgo.

#### Angleži v Afriki.

Angleži poročajo, da je neka angleška mornariška misija dne 26. decembra napadla na jezeru Tanganjika v Afriki nemški oboroženi parnik „Kingani“ in ga prisilila po 10 minutah, da se je vdal. Vsi nemški častniki so padli. Dasiravno se je parnik že potapljal, so ga vendar spravili na breg. „Kingani“ je bila majhna ladja 13 m dolga in 3,5 metrov široka, oborožena je bila pač tudi ladji primerno prav lahko. Reuter poroča, da so Angleži sedaj poslali na jezero Tanganjika več posebno oboroženih parnikov. Po kateri poti so jih poslali tja, ni znano. Mogoče je, da so jih poslali iz Zambezija po reki Sire do jezera Njase in od tam po kopnem, ali pa po Kongu in potem v Lukugo z železnico, ki je bila leta 1914. dograjena. Nemški listi pravijo, da je pričakovati, da bodo nemški večji parniki, ki se še nahajajo na jezeru Tanganjiki, kos tem angleškim ladjam.

## Boji na morju.

#### Angleška bojna ladja „King Edvard VII.“ potopljena.

London, 9. januarja.

Bojna ladja „Edvard VII.“ je zadela ob mino in so se morala zaradi viharnega morja opustiti reševalna dela. Ladja se je kmalu potopila. Posadka je mogla ladjo še pravočasno zapustiti. Izgub človeških življenj ni, samo 2 moža sta ranjena.

#### Kriza zaradi „Perzije“ končana.

London, 10. januarja.

„Times“ poročajo iz Washingtona, da je kriza zaradi „Perzije“ končana.

#### Oboroženi trgovski parniki.

Iz Marseilla poročajo, da so marseillske paroplovne družbe odredile splošno armiranje francoskih trgovskih parnikov od 18. t. m. naprej.

## Turčija proti štirizvezi.

#### Boj za Carigrad.

#### Angleži zapustili Sedilbahr.

Carigrad, 9. januarja.

Po noči so Angleži po silnem boju, v katerem so imeli velike izgube popolnoma zapustili Sedilbahr. Niti en mož ni ostal tam.

#### Turško uradno poročilo.

Z božjim varstvom smo prepodili sovražnika tudi iz Sedilbaha. O bitki, ki smo jo tri dni pripravljali ter včeraj popoldne s svojim napadom pričeli, še nismo dobili detajliranega poročila. Samo to vemo, da so vsi pred vojno pri Sedilbahu in Tekeburnu izkopani štrleski jarki od nas zase-

deni. Že pri prodiranju v centrumu so naše čete vplenile topove. Velika sovražna šotorna taborišča so padla s šotori in njih vsebino v naše roke. Naša artiljerija je potopila s četami zasedeno sovražno transportno ladjo. Velikanskega plena še nismo mogli prešteti. Sovražne izgube cenimo zelo visoko. Neko tretje sovražno letalo, dvokrovnik sistema Farman, je strmoglavilo vsled napada nekega našega hidroplana pri Sedilbahru na tla. Sovražnik, ki je na tej fronti sedaj že skoraj celo leto vporabljal vsa sredstva, da nas zadene v srce, je utrpel končno velike izgube in veliko škodo na materialu, pri čemer je vsled junaštva naše armade izgubil vsako upanje.

#### Galipoli popolnoma izpraznjen. — Kako so entente čete zapustile zadnje pozicije na Galipoliju.

London, 9. januarja.

Reuterjevo poročilo: General Monroe poroča: Zapustitev polotoka Galipoli se je uspešno izvedla. Vse topove in havbice smo spravili stran razen 17 izrabljenih topov, ki smo jih razstrelili, predno smo odšli. Vse izgube Angležev znašajo 1 moža, Francozi niso imeli nobenih izgub.

#### Pomorska bitka v Črnem morju.

Carigrad, 10. januarja.

V Črnem morju je prišlo med oklopno križarko „Sultan Javuz Selim“ in rusko oklopno križarko „Imperatrice Marija“ do silnega topovskega boja na veliko razdaljo, ki je trajal pol ure. „Sultan Javuz Selim“ ni bil poškodovan, dočim smo konstatirali, da je bila ruska vojna ladja zadeta.

#### Sueški prekop.

„Secolo“ poroča iz Port Saida: Neprestano se izkrcavajo čete v Suez in Aleksandriji. Vojaška taborišča se množe in širijo. V strelskih jarkih na afriški strani prekopa pomnožujejo posadke. Na azijski strani delajo velikanski parni valjarji ceste vspretno s prekopom in pravokotno na prekop. V kanalu je videti zadnji čas male monitorje, ki so jih najbrže pripeljali izpred Dardanel. Monitorje so prebarvali sivo-rumeno, tako da jih je le težko razločiti od peska pušave. Tudi težki topovi so tako prebarvani. Vsako jutro preiščejo ves kanal, ali niso bile kje položene mine in hidroplani letajo nad prekopom. Ladje, ki vozijo skozi kanal preiščejo do zadnjega kota.

#### Ruske operacije v Perziji ponesrečene.

Rusko prodiranje v Perziji proti Teheranu se je vsled vstaje perzijskih plemen ustavilo. Vse ruske čete so se umaknile na Urmijo.

#### Egipt.

Iz Anglije pošiljajo dan in noč s transportnimi parniki velikanske množine orožja in municije v Egipt, tako, da se na Francoskem, kjer so odvisni od angleških dobav, že pritožujejo nad pomanjkanjem municije.

#### V Iraku.

S fronte v Iraku poročajo, da so turške čete že popolnoma obkolile Kut el Amaro in dospele do glavne črte utrdb ter upajo, da bo trdnjava padla vsled naskokov ali pa vsled lakote ter da bodo vjeli nad 10.000 mož angleške posadke. Angleži so hoteli s tem, da so pustili to posadko v Kut el Amari, kriti umikanje armade, kar se jim je tudi deloma posrečilo. Ta armada, ki stoji sedaj jugovzhodno od Kut el Amare pa ne more priti trdnjavi na pomoč, zlasti ker je morala armade omajana.

#### Bojišča v Perziji.

Glasom privatnih carigradskih poročil so se poskusile ruske čete, ki so bile 29. decembra pri Sančbulačku poražene, umakniti proti Urmiji, turško in perzijsko konjenišvo pa jih je zasledovalo in so se morale umakniti v smeri na Miandoab, pri čemer so izgubile 400 mrtvih, med njimi 4 častnike, več vjetih in vojni material. Turško-perzijska konjenica je dospela v bližino Miandoaba. Iz Bagdada poročajo, da se udeležujejo bojev proti Angležem vse perzijsko orožništvo in vsa perzijska plemena. Boji, ki se vrše sedaj v južni Perziji, imajo značaj narodne vstaje proti Angležem.

#### Konec dardanelske akcije.

Švicarski listi poročajo, da znašajo izgube francoske armade na Galipoliju  $\frac{3}{5}$  odposlanih čet.

Tudi brodovje entente se je umaknilo neposredno izpred Galipolija ter odplulo proti Lemnosu in Mitilenam.

Pariški listi smatrajo končanje te akcije kot strateško potrebo, ki jo je lord Kitchener na svojem potovanju v Orijent odredil. Dogodek smatrajo kot popolnoma izoliran. Napačno bi bilo tu nadaljevati akcijo brez upanja na uspeh.

Uradni turški seznam o plenu v Sedilbaru še ni izšel, privatna poročila pa pravijo, da je plen silno bogat. Skladišča so bila polna čevljev, škornjev in novih uniform. Vpljenjene so bile avtomobilske ambulance, mnogo motornih koles, metal za bombe, genijskega orodja, operacijskih voz,

1000 konjev in mezgov, od teh je nekaj sto od sovražnika zastrupljenih.

Nešteto delavcev pokopava mrtve, tren zbirajo plen.

#### Boji v Mezopotamiji.

V poslanski zbornici je sporočil minister Chamberlain o položaju na fronti v Iraku, da stoje angleške čete vsled slabih vremenskih razmer še vedno pri Šejk Saidu. Angleška konjenica je dosegla, da se nahaja sovražnik šest milj vzhodno od Kut el Amare.

#### Izgube entente ob Dardanelah.

Iz Curiha poročajo: Izgube Francozov ob Dardanelah cenijo zanesljivo na 100.000 mož, angleške izgube pa znašajo 205.000 mož in sicer 125.000 mrtvih, ranjenih in pogrešanih ter 80.000 bolnih. Skupaj znašajo torej izgube nad 300.000 mož, ki so bili žrtvovani za nič. K temu pridejo še velikanske izgube brodovja, tako da lahko imenujemo dardanelsko akcijo zadnje poletje največji neuspeh za entento.

## DNEVNE VESTI.

Cesar je sprejel dne 11. jan. ministrskega predsednika grofa Stürgkha v posebni avdijenci. Popoldne se je vršil ministrski svet, ki se je pečal z aprovačnim vprašanjem.

**Cesarjeva zahvala.** Cesar je pooblastil naučno ministrstvo, naj izreče cesarjevo zahvalo tistim šolskim oblastvom, učiteljstvu in šolski mladini, ki so posebno uspešno pomagali preskrbeti vojakom topla zimska oblačila.

**Grof Tisza na Dunaju.** Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je prispel dne 7. t. m. na Dunaj, kjer je imel dolgo posvetovanje z zunanjim ministrom baronom Burianom. Nato ga je sprejel cesar v posebni avdijenci.

**General Borojevič častni občan obmejne slovenske občine.** Občina Čeršak pri St. Ilju nad Mariborom je imenovala generala Borojeviča za svojega častnega občana.

**Nemški finančni minister Helfferich** pride tekom prihodnjih dni na Dunaj na konference finančnega značaja.

**Skupna ministrska konferenca.** Pod predstvom ministra zunanjih del, barona Buriana, je bila dne 7. t. m. na Dunaju skupna ministrska konferenca, ki so se je udeležili: ministrska predsednika grof Stürgkh in grof Tisza, vojni minister baron Krobatin in skupni finančni minister Körber. Razpravljalo se je o gospodarskih in političnih vprašanjih.

**Finančne konference na Dunaju.** „N. W. Tagbl.“ poroča, da pride nemški državni zakladni tajnik Helfferich te dni na Dunaj in da se bodo vršile konference finančnega značaja.

**Odlikovanje.** Fregatnemu kapitanu Alfonzu Wilfanu je bilo izrečeno cesarjevo pohvalno priznanje.

**Iz državnoželezniške službe.** Titularni državnoželezniški svetnik in predstojnik železniško-vzdrževalnega odseka Jesenice, Herman Schmidt, je povišan za železniškega svetnika. Revident in predstojnik postaje na Bledu Gustav Forster pl. Billan je dobil naslov višjega revidenta.

**Osebnostna vest.** Soproga ranjkega kranjskega deželnega predsednika barona Heina, eksclenca Olga baronica Hein, rojena grofica Apraxin, je vstopila v samostan „tolažitelj ubogih duš — auxiliatrices“ v Marienburgu na Nizozemskem in nosi sedaj samostansko ime: Maria Olga Hein.

**Dijaški huhinji** so od 4. jan. do 14. jan. t. l. darovali oziroma doposlali denarne prispevke sledeči cenjeni gospodje in dame: Janez Oblak, župnik na Bledu K 2—; kranjski meščani za mesec januar K 25—; profsorski zbor v Kranju za mesec januar K 13—; županstvo „Smlednik“ K 20—; Ervin Burdych, lekarnar v Škofji Loki K 10—; prof. dr. Franc Perné, konsist. svetnik v Ljubljani K 4—; namesto venca na krsto gđc. Marije Šavnik: Anton Korošec, c. kr. živinozdravnik v Kranju K 10—; ga. Fani Dolenz, trgovčeva soproga v Kranju K 25— in rodbina nadinženir Franc Žužek v Gradcu K 20—; ga. M. Rantova, trgovka in pošestnica v Kranju K 4—; „Oživljeni durakisti“, izročil dr. Edvard Šavnik K 2—, c. kr. generalmajor Josip Tomše pl. Savskidol na Dunaju K 20—; Franc Meršolj, župnik v Retečah K 3—; dar gg. trgovcev iz Kranja, kot odkupnina od novejnih daril, izročil g. Janko Sajovic K 400—; „Oživljeni durakisti“ K 140; župnik Jos. Potokar v Trzinu K 4— in Posojilnica na Slapu pri Vipavi K 50—. — Odbor se vsem imenovanim najtopleje zahvaljuje in se vsem za nadaljnjo blagotno naklonjenost najudaneje priporoča.

**Matura v Kranju.** Dne 22. decembra 1915. se je vršila na naši gimnaziji matura. Izpraševalni komisiji je predsedoval dežel. šol. nadzornik dr. Janko Bezjak. Izpit so napravili: Ciril Dereani iz Zuzenberka, Vincenc Polž iz Mengša (z odliko) in France Žužek iz Škofje Loke. — Dne 11. januarja t. l. se je vršila zopet matura pod predstvom iste-

ga gospoda. Izpit so napravili: Ciril Kandušar iz Mengša, Metod Mayr iz Kranja, Peter Rozman z Javornika, Janez Weber iz Zabukovja pri Sevnici in France Župančič iz Blejskega Sela (z odliko.)

**Umrl** je v Mengšu 4. t. m. dijak kranjske gimnazije Jakob Zorman. Neizprosna jetika mu je upihnila mlado življenje. Vkljub skrbni postrežbi ljubice matere, katera je tekom dveh let poskušala vsa sredstva za njegovo ozdravljenje je moral mladi Jaka umreti. Naše sožalje dobri materi.

**Umrla** je v Velesovem pri Kranju v starosti 83 let gospa Marija Krulc, mati c. kr. vadniškega učitelja v Ljubljani g. Ivana Krulca.

**„Glasbena Matica“ v Ljubljani** priredi v nedeljo 16. jan. 1916 v veliki dvorani hotela „Union“ dobrodelni koncert na korist goriškim beguncem. Nastopila bosta domača umetnika g. Jos. Rijavec, operni in koncertni tenorist iz Gorice, in gospodična Dana Koblerjeva, koncertna pianistinja in učiteljica „Glasbene Matice“. Izvajale se bodo priznane domače in svetovne skladbe.

**Porotna sodišča tudi letos ne bodo poslovala.** Državni zakonik priobčuje cesarsko naredbo z dne 2. januarja, da ostanejo porotna sodišča tudi v l. 1916. suspendirana. Vlada pa je pooblaščenca uvesti porotna zasedanja tudi že tekom leta, ako bi bilo to mogoče.

**Vojaško sodišče vojna pošta št. 330.** je izdalo tiralnico proti uredniku „Srbobrana“ v Nowem Yorku S. Dimitrijeviću, risarju časniških karikatur Ivanu Jagerju v Minneapolisu, rojenemu l. 1871. na Vrhniki in proti izdajatelju „Glasa Naroda“ v Nowem Yorku, Franku Sakserju, rojenemu l. 1859. v Ljubljani, amerikanškemu državljanu, proti vsem zaradi hudodelstva zoper vojno silo države.

**Odlikovanja za vojne invalide.** Uradno se poroča: Vrhovno armadno poveljstvo je odredilo, da se vsi vojni invalidi, ki dosedaj še niso dobili nobenega odlikovanja protokolarno zaslišijo. Na podlagi protokolarnih izpovedb se bodo vršila poizvedovanja, da se oni invalidi, ki so svojo dolžnost v polni meri izvršili, naknadno odlikujejo. Še ne odlikovani invalidi naj se v to svrhu javijo pri svoji evidenčni oblasti.

**Draženje papirja.** Na Dunaju je bilo zborovanje založnikov časopisov, ki se je posvetovalo, kako odpomagati pomanjkanju papirja in vednemu draženju. Zastopnik čeških in nemških časopisov iz Prage, poslanec Nemeč, je ostro ožigosal postopanje papirnic in pojasnil, da vladajo na Nemškem dosti boljše razmere kakor pri nas. Zastopnik papirnic se je sicer nekaj izgovarjal, a zborovanje je spoznalo, da so njegovi izgovori piškavi in je sklenilo storiti vse, kar je mogoče, da se ustavi povsem neopravičeno draženje papirja.

**Povratak sarajevskih evakuirancev.** Te dni pridejo v Sarajevo zadnji trije transporti svoj čas evakuiranih prebivalcev. Povračevanje prebivalstva v Sarajevo traja že več kakor dva meseca. Evakuiranih je bilo vsega skupaj kaikh 30.000 prebivalcev.

**Naši vjeti častniki na Elbi.** Na otok Elbo so pripeljali 110 avstrijskih dosedaj v srbskem vjetništvu se nahajajočih častnikov. Ostali še pridejo.

**Bosanske znamke v Srbiji.** V vojaški guberniji Srbiji so vpeljane bosanske poštnne znamke, preko katerih je natiskano: „K. u. k. Militärverwaltung.“

**O vprašanju vzdrževalnin** (podpor za svojce vpoklicanih vojakov) se je vršila v soboto konferenca med min. predsednikom, domobranskim ministrom in deputacijo soc.-dem. poslancev. Grof Stürgkh je izjavil, da bo izdala vlada v tej zadevi nove instrukcije, ki bodo predpisale, da se naj pri priznavanju vzdrževalnin čim najliberalneje postopa. Zlasti se naj ženam vzdrževalnine ne odtegnejo, ako so si poiskale kak postranski zaslužek. Podpora naj se prizna tudi otrokom, ki so se pozneje narodili. Nova instrukcija se bo ozirala tudi na nezakonske otroke. Želji, da bi se vzdrževalnine splošno zvišale, pa vlada ne more ustreči.

**Cigarete in tobak.** Generalno ravnateljstvo tabačne režije razglasa, da je dalo za mesec januar konsumu na razpolaganje 537 milijonov cigaret in 478.690 zavitkov tobaka, kar je 25 odstotkov več, kakor v istem mesecu zadnjih treh let.

**Razglas.** Okrajno glavarstvo, poverjeno v to od c. kr. deželne vlade odredi z veljavnostjo za ves politični okraj Kranj do preklaka sledeče: Vsakdo, ki izdeluje obrtoma kruh (peki, gostilničarji), primešati mora moki, iz katere dela kruh najmanj 10 in največ 20% krompirjeve. Prestopki te odredbe se bodo brezobzirno strogo kaznovali v smislu min. naredbe z dne 30. septembra 1857. drž. zak. št. 198 z denarnimi globami do 200 kron odnosno z zaporom do 14 dni. Pričujoči razglas dobi moč z dnevom, ko se objavi.

**Svarilo.** Meseca julija preteklega leta se je ponesrečila na Dunaju neka ženska pri odpiranju steklenice napolnjene s špiritom, na ta način, da se je zamašek razletel in špirit vžgal. Ponesrečenka, ki je na vpeklinah kmalu umrla, je sama izpovedala, da je pri odpiranju (vrtanju) zamašek eksplozirala ter se špirit vsled te eksplozije vžgal.

Dognalo se je, da je bil zamašek popolnoma enak zamaškom, kakor jih rabijo otroci za nabasanje pušk. Da se nadaljna uporaba takih eksplozivnih zamaškov pri steklenicah prepreči, se opozarja, da je po dekretu dvorne pisarne z dne 28. dec. 1846 (zbirka polit. postav 74. zvezek stran 254) prepovedano prodajati raznesni ali strelni bombaž ter po dekretu dvorne pisarne z dne 15. aprila 1847. št. 12284 (zbirka političnih postav 75. zvezek stran 81) zabranjeno: raznesne stvari delati, prodajati in rabiti. Vsak prestop se bo strogo kaznoval.

**Ženstvo v vojni.** Vojna uprava namerava uporabiti ženstvo za industrijalna in druga dela v veliko večji meri, kakor doslej. Armadi bi bilo to v več ozirih na korist. Predvsem bi tovarne, ki delajo za armado, z uporabo številnih ženskih moči mogle še več izdelovati, kakor dosedaj. A tudi naši zavezniki bi potem našli v naši industriji bogatejše vire za svoje potrebščine, kar bi bilo velikega pomena za skupni vojni cilj, pa tudi za našo gospodarsko prihodnost. S pridobitvijo žensk za ta dela bi postalo mnogo za vojno službo zmognih in vojaško izvežbanih moč prostih za fronto. Fronta je domena za vsakega za orožje sposobnega moža in tja priti, bodi hrepenenje

vsakega posameznika. Ob sebi se razume, da naj delavke ne nadomeste samo delavcev, tudi marsikateri industrijalni uradnik bi se lahko nadomestilo z našimi inteligentnimi ženskami, s čimur bi armada pridobila mnogo oficirjev. Sicer pa ne velja to samo za industrijo, nego tudi za vse druge poklice, v katerih je na pisalno mizo privezan še marsikak mlajši mož, ki ga vojna veseli in ki je zanj sposoben. Kamor se je še dozdej žensko postavilo, povsod je bila kos svoji nalogi. Da zamore v težkih časih v marsikaterih poklicih v ozadju nadomeščati, to izpričuje marsikaka ženska dannadan in v prihodnje, jih bo to storilo še dokaj več in ni dvoma: Za armado delujoča ženska je vojak v ozadju. Umeje se tudi, da bo mnogo žensk nadomestilo padle moške in take, ki so postali invalidni. Na mesto umrlega junaka stopi njegova žena ali njegova hči in bo tako najbolje preskrbljena. Po vojni se bo pa mnogo žensk zopet vrnilo na kmete, v kuhinjo itd., torej ne bodo moškim odjedle mesta, pač pa bodo lahko s ponosom rekly: Tudi jaz sem pomagala do velike zmage. Znano nam je, da sprejema vojno ministrstvo vedno rado morebitne nasvete. Za zadevo, o kateri smo tu govorili, je pristojno

mesto kontrolna komisija vojnega ministrstva za osvobodjenje od vojaške službe na Dunaju, I. Riemergasse Nr. 9. Poleg sprejemanja žensk na delo se namerava urediti tudi vporaba vojnih invalidov, vjetnikov, nepoškodovanih in brezposelnih beguncev, se namerava urediti brezplačne ženske kurze na obrtnih šolah, ustanoviti obrtne šole, ženske tovarniške šole in otroške vrtce, da bi bilo materam omogočeno iti na delo. Vse to so odredbe, ki naj dajo monarhiji novih moči, novo silo in pomagajo s tem, da se kmalu doseže zmagovit konec vojne.

**Bivši trgovec sedaj brez dela išče**

**primerno službo**

Natančneje pri upravnistvu „Sava“.

**Razširjajte naš list.**

## Tiskarna „Sava“ v Kranju

izvršuje hitro in lično ter po najnižjih cenah:

Vizitke, poročna naznanila, zavitke, pisma, račune, jukste, vabila, lepake, posmrtnice, cirkularje letake, knjige v vseh vel. ostih, brošure, časopise ter sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah.

**! Za zimo!**

**Najstarejša trgovina**

**! Za zimo!**

**Ferd. Sajovic**

**v Kranju**

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča

2 52—2

**svojo bogato zalogo**

sukna, zimskih modnih blagov, barhentov za ženske bluže in obleke, pike, belih in višnjevih barhentov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti najnovejših vzorcev in najbolj kakovosti. Zimske moške in ženske srajce, jopice in hlače.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.

**Svilnati robci najnovejših vzorcev.**

**Najbolj varno naložen denar v vsem političnem kranjskem okraju!**

# Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 378.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5½% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo stanje hranilnih vlog nad

**6 milijonov 120 tisoč kron.**

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 3 milijone 900 tisoč kron.

**4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.**

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem uraduje

**v Kranju na rotovžu**

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.